

Crna Gora
Ministarstvo finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 03-02-430/23-4022/2

Podgorica, 18.05.2023. godine

MINISTARSTVO EKONOMSKOG RAZVOJA I TURIZMA
- n/r ministru, gospodinu mr Goranu Đuroviću-

Poštovani gospodine Đuroviću,

Povodom *Predloga programa podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2023. godinu*,
Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Na tekst *Predloga programa* i pripremljeni *Izveštaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent*, nemamo primjedbi.

Uvidom u dostavljeni *Izveštaj o analizi uticaja propisa* navodi se da je ukupan budžet potreban za realizaciju podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2023. godinu 630.000,00 €. Sredstva potrebna za realizaciju Programa planirana su u okviru Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma Zakonom o budžetu Crne Gore za 2023. godinu kod Programa: 15 019 Turistička djelatnost, kod Potprograma: 15 019 004 Unapređenje turističkog ambijenta, Aktivnost: 15 019 004 001 Jačanje turističkog tržišta – podsticaji u oblasti turizma, na izdatku 431-9 Ostali transferi institucijama u iznosu od 400.000,00 €. Takođe, u okviru Nacionalne turističke organizacije planirana su sredstva na Programu: Turistička djelatnost 15 019, Potprogramu: 15 019 007 Djelovanje Nacionalne turističke organizacije Crne Gore, na Aktivnosti: 15 019 007 001 Promocija i uticaj na turistički proizvod na izdatku 414-9 – Ostale usluge u iznosu od 230.000,00 €.

Imajući u vidu, da su sredstva neophodna za realizaciju Programa planirana Zakonom o budžetu Crne Gore za 2023. godinu, obavještavamo Vas da sa aspekta budžeta nemamo primjedbi na *Predlog programa podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2023. godinu*.

S poštovanjem,

MINISTAR

mr Aleksandar Damjanović

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA	
PREDLAGAČ PROPISA	Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma
NAZIV PROPISA	Predlog Programa podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2023. godinu
1. Definisanje problema	
<ul style="list-style-type: none"> - Koje probleme treba da riješi predloženi akt? - Koji su uzroci problema? - Koje su posljedice problema? - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri? - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)? 	
<ul style="list-style-type: none"> - Program će doprinijeti diversifikaciji turističke ponude Crne Gore i pozicioniranju Crne Gore kao renomirane turističke destinacije koja svojim posjetiocima nudi jedinstven i neponovljiv doživljaj. - Program će doprinijeti rješavanju problema sezonalnosti u poslovanju, neujednačene regionalne ponude i migracije stanovništva sjever-jug. Naime realizacija Programa će doprinijeti smanjenju sezonalnosti u poslovanju turističke privrede jer se istim doprinosi povećanje broja turista u periodima prije i poslije glavne turističke sezone. Takođe, povećanjem broja noćenja turistička preduzeća ostvaruju veće prihode čime se stvara osnova da proširuju i podižu kvalitet svoje ponude a što će u krajnjem doprinijeti smanjenu disbalansa u razvoju turističkog proizvoda Crne Gore. Ovo iz razloga jer Mjere Programa su prije svega usmjerene na turističku privredu na sjeveru Crne Gore. Na isti način stvaraju se i preduslovi za smanjenje migracije stanovništva sjever-jug tj. depopulacije opština na sjevernom dijelu Crne Gore. - Programom podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2023. godinu definišu se pet mjera koje će se sprovesti, zatim korisnici sredstava, uslovi za dodjelu sredstava, iznos, kriterijumi i postupak za dodjelu sredstava. - Program ima za cilj razvoj inovativnih turističkih proizvoda koji obogaćuju turističku ponudu u ruralnom, kulturnom, zdravstvenom i drugim vidovima turizma; organizovanje manifestacija; unapređenje ponude i podizanje kvaliteta usluga u ruralnom turizmu, podrška za razvoj MICE turizma i podrška za sprovođenje zajedničke kampanje sa turoperatorima. - Programom je predviđeno da se sufinansiraju privredna društva, nevladine organizacije, druga pravna lica, preduzetnici ili fizička lica koja su registrovana za obavljanje turističke i/ili ugostiteljske djelatnosti (primarni i komplementarni ugostiteljski objekti za pružanje usluga smještaja i usluge pripremanja i usluživanja hrane, pića i napitaka) i koji ispunjavaju uslove za obavljanje te djelatnosti propisane Zakonom o turizmu i ugostiteljstvu ("Sl. list CG", br. 02/18, 13/18, 25/19, 67/19, 76/20, 130/21), lokalne turističke organizacije, udruženja pružaoca turističkih i ugostiteljskih usluga i sportski klubovi. Realizacijom Programa unaprijediće se kvalitet ponude i implementirati novi projekti kojima će se dalje postići diverzifikacija turističkog proizvoda, kao jednog od strateških ciljeva u razvoju turizma Crne Gore. 	
2. Ciljevi	
<ul style="list-style-type: none"> - Koji ciljevi se postižu predloženim propisom? - Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo. 	
<ul style="list-style-type: none"> - Cilj Programa podsticajnih mjera je obogaćivanje i unapređenje kvaliteta turističke ponude uz poboljšanje marketing aktivnosti kako bi se privukli turisti sa novih emitivnih tržišta, a u pravcu generisanja većih prihoda u turizmu, produženja turističke sezone, povećanja stepena zauzetosti smještajnih kapaciteta, potrošnje i zaposlenost. Na taj način stvaraju se preduslovi za 	

obezbijeđenje održivog razvoja turizma, jer se svim projektima koji će biti podržani kroz Program podsticajnih mjera obezbijuje pravilno upravljanje destinacijom (razvoj cjelogodišnjeg proizvoda, ujednačeniji regionalni razvoja), razvijanje socio-ekonomske komponente (otvaranje novih radnih mjesta, podrška postojećim biznisima i preduzetništvu), očuvanje kulturno historiske baštine (podrška projektima iz kulture kao osnove očuvanja identiteta) i poštovanje principa i standarda koji se odnose na zaštitu životne sredine.

- Program uključuje pet mjera podrške, i to:
- **Mjera I - Organizovanje manifestacija/festivala** - Ova mjera je podijeljena na dvije pod Mjere i to : Organizovanje manifestacija čija ukupna predračunska vrijednost iznosi do 30.000,00 eura i organizovanje manifestacija/festivala čija predračunska vrijednost iznosi preko 30.000,00 eura. Sredstva se mogu koristiti isključivo za organizovanje manifestacija/festivala koje imaju zabavni, kulturni, sportski karakter. Program ne uključuje podršku stručnih, tematskih skupova, konferencija, sportskih kampova i sl. Sredstva su namijenjena za sufinansiranje troškova nabavke roba i usluga za neposrednu realizaciju manifestacija/festivala koji doprinose razvoju turističke ponude destinacije.
- **Mjera II - Unapređenje ponude i podizanje kvaliteta usluga u ruralnom turizmu** - Predmet podrške je poboljšanje uslova za razvoj ruralnog turizma kroz unapređenje kvaliteta ponude u seoskim domaćinstvima. Sredstva se mogu koristiti za unapređenje i razvoj postojeće ponude kao i uvođenje nove ponude u ruralnom turizmu i to za: razvoj i unapređenje dodatnih sadržaja kao i objedinjavanje ponuda koje se pružaju u seoskom domaćinstvu: sportsko – rekreativni sadržaji (rekviziti za košarku, mali fudbal, odbojku, fitnes sprave, sto za stoni tenis i sl.), dvorišni mobilijar (roštilj, sač, nadstrešnica, klupe za sjedenje, ljuljaške, sadržaji za djecu), papirna / kartonska ambalaza za pakovanje sertifikovanih domaćih proizvoda, uređivanje izložbenog-prodajnog prostora namijenjenog za sertifikovane domaće proizvode, tematski i zabavni parkovi u seoskom domaćinstvu, stvaranje preduslova za pružanje usluga osobama sa invaliditetom, proširenje smještajnih kapaciteta, unapređenje uslova i kvaliteta u postojećim kapacitetima (kuhinji, kupatilu, smještajnim jedinicama).
- **Mjera III - Razvoj inovativnih turističkih proizvoda i usluga koji obogaćuju turističku ponudu u ruralnom, kulturnom, zdravstvenom, sportskom i drugim vidovima turizma** - Predmet podrške je sufinansiranje projekata kojima se obogaćuje i unapređuje turistička ponuda Crne Gore uvođenjem novih proizvoda, usluga i sadržaja u ruralnom, kulturnom, zdravstvenom, sportskom i drugim vidovima turizma. Sredstva se mogu koristiti za unapređenje i obogaćenje turističke ponude kroz inovativna rješenja u Crnoj Gori, i to za, investicije/ulaganja usmjerena u infrastrukturu i inovativnu opremu koja doprinosi obogaćenju turističke ponude i privlačenju turista (npr. izrada kućica na drvetu, kućice u zemlji, suvi bob, tјubing staze i sl), umrežavanje ponude u smislu povezivanja ruralnog, kulturnog i zdravstvenog (medicinskog, lječilišnog i spa & wellness) turizma (npr. u seoskom domaćinstvu organizovati tretmane koji se tiču prevencije i održavanja zdravlja posjetilaca tj turista, šumski wellness i drugi spa i wellness programi i sl), otvaranje novih tematskih ili edukativnih staza (arheoloških, kulturnih, rekreativnih, adrenalinskih i sl. uključujući i nabavku opreme za uređenje tematske ili edukativne staze), otvaranje i uređenje novih kulturnih ruta, oživljavanje starih zanata u svrhu turizma (izrada narodnih nošnji, grnčarskih proizvoda, čunova, proizvoda od pruća i sl.) kroz valorizaciju u turizmu (uključivanje u turističku ponudu), aktiviranje neiskorišćenih turističkih resursa (npr. uređenje lokacija koje do sada nisu bile poznate turistima i njihovo stavljanje u upotrebu), oživljavanje starih priča, legendi, mitova u formi turističkog proizvoda (npr. realizacija legendi ili priča koje će biti objedinjene u turistički proizvod i biti prikazane turistima.).
- **Mjera IV - Podrška za razvoj MICE turizma** - Predmet podrške je dodjela sredstava za podršku razvoju MICE turizma u Crnoj Gori. Ova mjera je podijeljena u dvije pod mjere i to: Unapređenje kapaciteta za MICE turizam i organizovanje MICE događaja. Ovu mjeru Programa će sprovesti Nacionalna turistička organizacija.
- **Mjera V - Podrška za sprovođenje zajedničke kampanje sa turoperatorima** - Predmet podrške je sprovođenje zajedničke kampanje u 2023. godini sa turoperatorima koji dovode goste iz Velike Britanije sa organizovanim avionskim dolascima. Cilj je podizanje svijesti o Crnoj Gori

kao atraktivnoj turističkoj destinaciji na tržištu Velike Britanije targetiranjem potencijalnih turista kroz zajedničku marketing kampanju koja je povezana sa programima turoperatora za Crnu Goru. Ovu mjeru Programa će sprovoditi Nacionalna turistička organizacija.

- Sredstva za podsticajne mjere dodjeljuju se putem javnih poziva koje sprovodi Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma i Nacionalna turistička Organizacija. Ministarstvo će realizovati sledeće mjere: Organizovanje manifestacija/festivala, unapređenje ponude i podizanje kvaliteta usluga u ruralnom turizmu i razvoj inovativnih turističkih proizvoda i usluga koji obogaćuju turističku ponudu u ruralnom, kulturnom, zdravstvenom, sportskom i drugim vidovima turizma, dok će mjere: podrška za razvoj MICE turizma i podrška za sprovođenje zajedničke kampanje sa turoperatorima sprovoditi Nacionalna turistička Organizacija.
- Program podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2023. godinu je usklađen sa Zakonom o turizmu i ugostiteljstvu ("Sl. list CG", br. 02/18, 13/18, 25/19, 67/19, 76/20, 130/21),

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Objasniti preferiranu opciju?**

- Crnogorska turistička ponuda je sa aspekta regionalne razvijenosti neujednačena uz izraženu sezonalnost u poslovanju što predstavlja problem u ostvarenju boljih rezultata turističkog prometa. U cilju rješavanja ovog izazova implementacija Programa obezbijediće glavne efekte u smislu poboljšanja same ponude, njenog kvaliteta i broja noćenja kao osnovnog parametra za praćenje turističkog prometa.
- Obaveza donošenja Programa podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2023. godinu utvrđena je Zakonom o turizmu i ugostiteljstvu, tj. članom 111 ovog Zakona. Radi obezbjeđivanja uslova za razvoj visokokvalitetnog turizma, u skladu sa strateškim dokumentima, donosi se Program podsticajnih mjera. Program podsticajnih mjera, na predlog Ministarstva donosi Vlada Crne Gore, a sredstva za finansiranje podsticajnih mjera iz oblasti turizma, obezbjeđuju se iz sredstava opredijeljenih Budžetom Crne Gore za 2023. godinu.

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektno.**
- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).**
- **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.**
- **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.**
- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

- Program će doprinijeti diversifikaciji turističke ponude Crne Gore i pozicioniranju Crne Gore kao renomirane turističke destinacije koja svojim posjetiocima nudi jedinstven i neponovljiv doživljaj. Podsticanjem razvoja posebnih vidova turizma se teži ka smanjenju sezonalnosti i cjelogodišnjoj turističkoj ponudi od koje će ugostitelji i država, ali i sami gosti imati višestruke benefite.
- Nema negativnih efekata;
- Donošenje programa ne iziskuje dodatne troškove jer ne predviđa osnivanje novih institucija, kao ni zapošljavanje novih službenika.
- Program neće izazvati dodatne troškove građanima i privrednim subjektima.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proistići finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

- Finansijska sredstva za realizaciju Programa projektovana su na iznos od 630.000,00€. Sredstva su obezbijeđena iz budžeta Ministarstva ekonomskog razvoja i turizma u ukupnom iznosu od 400.000,00€, na Program turistička djelatnost – 15 019, sa izdatka 4319 – ostali transferi institucijama, za realizaciju Programa podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2023. godinu. Sredstva Nacionalne turističke organizacije u iznosu od 230.000,00€, obezbijeđena su na Program: Turistička djelatnost – 15 019, potprogram 15 019 007 djelovanje Nacionalne turističke organizacije Crne Gore, sa Aktivnosti 15 019 007 001 Promocija i uticaj na turistički proizvod, sa stavke 4149 – Ostale usluge.
- Implementacijom Programa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.
- Implementacijom Programa će se direktno ostvarivati prihodi u budžetu Crne Gore.
- Usvajanjem Programa podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2023. godinu nije predviđeno donošenje podzakonskih akata.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

- Prilikom izrade Programa nije korišćena eksterna ekspertiza. Javne konsultacije nisu organizovane.

7: Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?
- Raspisaće se javni pozivi za mjere: „Organizovanje manifestacija/festivala”, „Unapređenje ponude i podizanje kvaliteta usluga u ruralnom turizmu”, „Razvoj inovativnih turističkih proizvoda i usluga koji obogaćuju turističku ponudu u ruralnom, kulturnom, zdravstvenom, sportskom i drugim vidovima turizma”, „Podrška za razvoj MICE turizma” i „Podrška za sprovođenje zajedničke kampanje sa turoperatorima” u zavisnosti od pristiglih aplikacija izvršiće se selekcija projekata / investicija koji će biti finansijski podržani kroz Program.
- Indikator za mjerenje ispunjenja ciljeva je broj podržanih investicija / projekata;

- Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma i Nacionalna turistička organizacija su odgovorni za praćenje i realizaciju Programa putem kontrole detaljnih narativnih i finansijskih izvještaja sa dokazima o namjenskom korišćenju sredstava od strane korisnika istih.

Podgorica, 15. maj 2023. godine

MINISTAR
Goran Đurović

SAGLASNA:

Aleksandra Gardašević Slavujica, generalna direktorica
Direktorata za razvojne politike u turizmu

OBRADIO:

Nikola Ražnatović, načelnik Direkcije za diverzifikaciju turističkog proizvoda
e-mail: nikola.raznatovic@mek.gov.me
tel: 020/446-275

N. Ražnatović